

לא:

עין משפט נר מצוה

א א מיי פ' ח' ס'ב' מ'טמא' משכ' ומשכ' הלכ' י':

מוסף רש"י

שמשדיון עצמן. להילא אה חורע (קסנו נא), יבעורל וישנה. שמתמת יילא ראשונה נמלוה האשה ואלכשה חלוה, וכשנא יילא שניה היא מורעת מחלה וסילא היא מורעת מחלה יולדת זכר (נרבי' פ.). אלא סמוך לוסתה. לפני וסת נדוה יוס אהח (סוסה ב.). סמוך לטבילה. לאחר שטילה, יוס עימלה לא ליוס מחר (שם). ויכרה. שון מוקין פטרה (מכ'כ' ב ב.). שאבד לו אבידה. אהח

מללעמיו (קדושין ב.).

הדרן עלך המפלות חתיבה בנות כותים
נרות מעריסתן. מיס שגילה, דנומין דילתא חוץ נדוה, דקטנא נה יומא מטמאה ננה, דמלא חין יא אלא אשה, מיקטא נה יוס אלה לגדה מין, מלמוד לומר וחסים חין דרשין מדרש זו ימי חוין לא מפרשי לה, הלכך גזיר כתי רענן (שבת טו.).

תוס' הרא"ש

שנאמר כי קולך ערב. אבל היא אינה מקלטתו בקול ערב אלא בצח ואורוס:
סליק פירקא

בנות כותים נדוה מעריסתן. הקשה ר"ת לרבינא דאמר בפ' אין מעמידין דתינוקת עובדת כוכבים בת ג' שנים ויום אחד הואיל וראויה לביאה טמאה בזוה מאי שנא מבנות כותים דהחמירו אפילו מעריסותיהן מיהו ממשנה זו לא קשה דסברה גרי אמת הן דקתני מפני שטומאתן בספק דיוקן דאי חזיא טמאה מדאורייתא החמירו בהן יותר מבעובדי כוכבים אבל קשה מרד' יוסי דאמר ר' אליהבי בפ"ק דשבת אף בנות כותים נדוה מעריסתן בו ביום גזרו ושמעינן ליה לר' יוסי כמנחות בפרק ר' ישמעאל דסבר כותים גרי אריות הן דקאמר שטומאתן משל עובדי כוכבים על של כותים ואומר ר"ת דהחמירו בהם לפי שהן מצויין אצל ישראל וכדי שלא טעמו בהן, ומיהו יש דברים שהקילו בהם יותר מבעובדי כוכבים דתינוק עובד כוכבים טמא דיוביה דגזרו עליהם כותים לכל דבריהם, ועל הכותים לא גזרו אלא משום חששא דבועלי נדות כמו דתניא מתני' ואע"ג דמתני' קא סברה גרי אמת הן מסתברא דה"ל למי"ד גרי אריות הם דלא אשכחן תנא דרליג בהא למימר שעשו כותים כוכבים וכן לענין יין נסך לא גזרו על יין של כותים עד שבא ר' מאיר וגזר כדאיתא בפ"ק דחולין ואע"ג דר' מאיר סבר גרי אמת הן כדמוכח בשור שנגח ד' וז' מ"מ לא מצינו אדם שאטר יינם תחלה אפילו מאן דאית ליה גרי אריות הן: והן יושבות על כל דם ודם. ותימה למה לי למימר שהן יושבות על דם ודם כיון שגזרו עליהן שהן נדוה מעריסותיהן וי"ל משום דלא תימא דוקא בקטנות גזרו משום דכי חזיון לא מפרשי להו כדאיתא אצל גזירות לא (ילפינן) [גזירות] הוצרך טעם בגדולות לא: דקא חזיון כו'. אין לפרש אי דקא חזיון אם רגילות קטנות לראות דא"כ מאי קאמר רב ששת הבי"ע בסחמא ואי אין רגילות לראות אמאי מטמינן בסתמא לכך פרשי"י אי דקא חזיון שמיידי שראתה ותימה מאי קשה ליה א"כ אפילו לא חזיון נמי דילמא גזרו עליהן כמו שגזרו על עובדי כוכבים אע"ג דרם עובדת כוכבים כדס בהמה הילכך בכותים נמי אע"ג דלא חזיון גזרו בהו. וי"ל משום דמתני' סברה כותים לא אמת מרקתני ואין חייבין עליהן על ביאת מקדש מפני שטומאתן בספק הילכך לא מסתבר ליה למימר שגזרו עליהם כמו על עובדי כוכבים:
חיישינן למיעוטא. ותימה הא דאמרין בפ"ק דשבת דגזירה זו מ"ית דבר היא ומה הוצרכו לגזור והלא בכל מקום חייש ר' מאיר למיעוטא וי"ל דמתחלה היו סבורים דכותים דרשי אשה ואשה וכי חזו מפרשי להו ושוב בדקו ומצאו דכי חזו לא מפרשי להו והוריעו לכל שהן נדוה מעריסותיהן ומיהו תימה כיון דחיישינן למיעוט אפילו בדידן נמי נידוש ואמאי אמרין בפ"ק תינוקת שלא הגיע זמנה לראות פעם ראשונה ושניה ורקת ומדרסה בשוק טהור. וכ"ת היינו דקא משני לקמן אגן דכי חזיון מפרשי להו לא גזרו בהו רבנן משום דלא שכיח כלל שלא ימצא דם כבבדה אם ראתה מ"מ נידוש שמת סמוך ללידתה בשעה שגולדה ראתה בעוד שהיחה מלוכלכת בדם הלידה וי"ל דהך מיעוטא לא שכיח כלל אע"ג דקרי ליה בסמוך מיעוטא דשכיח שהטבילה קודם לאמה מ"מ בשעת הלידה לא שכיח כלל ותימה כיון דמטעמא דחיישינן למיעוטא גזרין היכי קאמר בפ"ק דשבת אליבא דר' יוסי אף בנות כותים נדוה מעריסתן בו ביום גזרו וי"ל חדא דאשכחן לר' יוסי דחייש למיעוטא ביבומת ריש פרק אלמנה ועוד דר' יוסי דאית ליה כותים גרי אריות וגזרו עליהן כדי שלא יטעמו בהם כדרך שגזרו על עובדי כוכבים והא דצריכי' לטעמא דחייש למיעוטא היינו לת"ק דמתני' דסבר הן אמת הן דאמר ר' יוסי טעם מפשה (בעיניבל) [בעין בול] כו' לסייע לדברי ר"ם קאמר (או) איג איצטרך לאשמועינן דלא תימא היאך גזרו עליהן נדות בתי שלא יטעמו בהן כיון דאין נמצא בה נדות כלל. הילכך אשמועינן דוימנין דאיכא כי הכי דלא ליהוו מילי דרבנן כי חזכא ואטלולא ואפילו משכח תנא דסבירא ליה כותים גרי אמת הן ולא חייש למיעוטא אומר ר"ת דאפשר דאית ליה בנות כותים נדוה מעריסתן לפי שהיו מקולקין במעשיהם הרחיקום כדי שלא יטעמו בהם והא דאיצטרך לומר הכא טעמא משום דחיישינן למיעוטא משום דכי חזיון לא מפרשי ולא משום טימא מדאיצטרך לן

מסורת הש"ם

א) [לקמן ע"א.], ב) עירובין ק: א) בע"י אי' אפי', ד) [סוטה כ"א.], ה) 'נפ' חוס' סוטה כו. ד"ה אליבא דמ"ד], ו) [שם], ו) חולין כו. ע"ש, ח) [ג"ל אהרן], ט) [ג"ל כהן], י) [שנושט' מ. כריתות כו.], יא) קדושין ב: ב) [נשנת מ: ז:], יב) [לקמן מח. יבמות פא: קוט. גיטין ב: מפ' ע"ז לד: מ: במדות יט: מצ: חולין ו. יא: כו.], יג) בע"י: ששועה,

תורה אור השלם

- הן בעזון חוללתי ובקטאן קחמניו אמני' תהלים נא ז
- והטא את הבית בדם הצפור ובמים והחיים ובאצור החיה ובצעץ הארז ובאוב ובשני התולעת: ויקרא יד נב
- והטאני באובב ואתרך בהבסני ומשלג אלבין: תהלים נא ט
- שלחו בר משל ארץ משלע מדרךך אל דבר בת ציון: ישעיה טז א
- והכיר קדם כרה גדולה ויאבלו וישתו וישלחם וילכו אל אגודתם ולא יספו עוד גזירי ארץ לבוא בארץ ישראל:
- מלכים ב ו כג
- ויאמר נקבה שברך עלי ובאשית ל כח
- יונתי בחגי השלע בסתר המדרגה דרואני את מראיך הישמעני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאנה: שיר השירים ב די

גליון הש"ם

גב' אי' אשה מתקברת אלא סמוך לזבתה. ע' לעיל י. ע"כ מר"ם דסו"ה: תוס' ד"ה תחתון ב' וחוסיט נפקא לן מאשר יקע בהם חוב. לקמן מח ע"א כל אשר יגע בו הזב כו"ל:

הגהות מוה"ב רנשבורג

א) גב' וי"ו אהר סמוך לעטילה. י"ב ע"י סוטה דף כ ע"א תוס' שם ד"ה אליבא דכו"ה נפסח ויחלל סי' ג' וסו"ה אכן הסהס סי' יד לא עיינו על ל' לנסח דוק ותשנה גם על מהרש"א כח"א כאן יפלא דל"כ אך אהר הש"ס הסס כי מביע לן אליבא דמ"ד וכו' סמוך לעטילה ומלא בעיט אה סמוך לנסחה לא מלי ממטר לה חזק: והיו"ק [ב] ש"ן שכן שאל זכר בעולם נא שלום בעולם ונאמר וכו' י"ב ע"י דרשם מהרש"ם דף ט ע"ב: ג] שם ומפני מה אמרה תורה מילה לשמנה. י"ב עיין מהרש"ם הג"ל דף ט ע"ב: ד] תוה"ח כי קולך ערב. י"ב עיין לרף אהבה:

בנות כותים פרק רביעי נדה

שמשדיון עצמן. מלהזריע: **יכולני**. שישהא עצמו מלהזריע: **נעון**. על ידי דם נדה שהוא סימן להריון דקדיימא לן (כמוצות דף י'): כל אשה שדמיה מרובין צניה מרובין והוא מציאו לידי עון וקדייק ר' יצחק צעון שסמוך לעון נדות שהוא מוזהר לפרוש הימנה: **ובחטא**. לשון טבילה וטהרה כדמפרש. **וה"ק** על ידי דם נדות שהוא מציא לידי עון מוללתי שהוא גרס לי שנצראתי וכשנתחטטת אחי ממנו יחמתני: **כר**. מנחה דהיינו סימן שלום: **נקיט**. חסרה כמו (צ"ק דף מה). ילא פלוני נקי מנכסיו: **עד דאמרה מזוני**. שידועת להסתכלל: **נקבה**. כשתנקוב ותפרש שכרך ואמנה. ונקבה נמי הכי דרשין: **לפיכך סביא קרבן**. שצועת ציטוי חטאת: **מוידה היא**. ואין כאן קרבן דהא ונעלם כתיב **בשבעת ציטוי** [ויקרא ה]: **ובתרעתה סליא**. לפתוח לה בחרטה ויפיר לה חסם שצועתה אצל קרבן אינו עוקר וממיר שצועתה: **ועוד קרבן שצועה צעי אסוי**. כשזה או שעירה והאי עוף הוא: **מסחרטס נענשה**. ומתאחר לשתמיש בעלה כדי שתחזור ותתעבר זכר: **מפני מה מילה לשמונה**. ולא לשבעה: **שלא יהיו הכל שמחין**. שאוכלין ושותין כסעודה ואזיו ואמו עצמים שחסורין כשתמיש: **נדה שצעה**. לאז ציולדת קאי: **מפני שאדם רגיל נאספו**. כל שעה שיראה: **קן נה**. מאוסה עליו. אמרה תורה כל שעה שתראה תהא טמאה שצעה כדי שלא יתא רגיל נה ותמתכב עליו: **מחור על האשה**. אדם פניו מבקש ומחור עד שנושא: **פניו למטה**. בשעת תשמיש: **והו ממקום שנכרה**. מסתכל בלדמה שגזר ממנה והיא מסתכלת זו שגזרה הימנו: **מקבל פיוס**. נוח לנשות: **זה ממקום שנכרה**. אדמה. עפר מיחמו נוח לינטל אצל צבר ועצמות קשין: **עלס כשמכין זו קולו נשמע אצל קרקע כשמכין זו אין קולו נשמע**: **הדרן עלך המפלות**

בנות כותים נדוה מעריסאן.

מקטנותן. ובגמרא מפרש טעמא: **סחטון נעליון**. נפגש גמנ' [גנ:]: **וכן יושנות על כל דם ודם**. כלומר להכי הוו צועלי נדות משום דכל דם שרואות צין אלוס צין ירוק יושנות עליו ימי נדות וזו תקלה היא להס שאס רואה דס ירוק היום מתמלת למנות שזה והוא ואס תראה בלאותם ימי נדות דס אלוס אינה מונה אלא מיוס רלחיה ראשונה ופניו דס ירוק טהור היה ומרלחיה אשתי היא לרביה למנות: **אין חייצין עליה**. הלוצב או מתכסה בלאותן בגדים ונכנס למקדש פטור מקרבן או אס נגעו אותן בגדים של משכב בחרומה מולין דלא ידעינן אי נדה היא אי לא והא דלמר דמסתמא טמאות אי לא מצינו אדם שאטר יינם תחלה אפילו מאן דאית ליה גרי אריות הן: והן יושבות על כל דם ודם. ותימה למה לי למימר שהן יושבות על דם ודם כיון שגזרו עליהן שהן נדוה מעריסותיהן וי"ל משום דלא תימא דוקא בקטנות גזרו משום דכי חזיון לא מפרשי להו כדאיתא אצל גזירות לא (ילפינן) [גזירות] הוצרך טעם בגדולות לא: דקא חזיון כו'. אין לפרש אי דקא חזיון אם רגילות קטנות לראות דא"כ מאי קאמר רב ששת הבי"ע בסחמא ואי אין רגילות לראות אמאי מטמינן בסתמא לכך פרשי"י אי דקא חזיון שמיידי שראתה ותימה מאי קשה ליה א"כ אפילו לא חזיון נמי דילמא גזרו עליהן כמו שגזרו על עובדי כוכבים אע"ג דרם עובדת כוכבים כדס בהמה הילכך בכותים נמי אע"ג דלא חזיון גזרו בהו. וי"ל משום דמתני' סברה כותים לא אמת מרקתני ואין חייבין עליהן על ביאת מקדש מפני שטומאתן בספק הילכך לא מסתבר ליה למימר שגזרו עליהם כמו על עובדי כוכבים:
חיישינן למיעוטא. ותימה הא דאמרין בפ"ק דשבת דגזירה זו מ"ית דבר היא ומה הוצרכו לגזור והלא בכל מקום חייש ר' מאיר למיעוטא וי"ל דמתחלה היו סבורים דכותים דרשי אשה ואשה וכי חזו מפרשי להו ושוב בדקו ומצאו דכי חזו לא מפרשי להו והוריעו לכל שהן נדוה מעריסותיהן ומיהו תימה כיון דחיישינן למיעוט אפילו בדידן נמי נידוש ואמאי אמרין בפ"ק תינוקת שלא הגיע זמנה לראות פעם ראשונה ושניה ורקת ומדרסה בשוק טהור. וכ"ת היינו דקא משני לקמן אגן דכי חזיון מפרשי להו לא גזרו בהו רבנן משום דלא שכיח כלל שלא ימצא דם כבבדה אם ראתה מ"מ נידוש שמת סמוך ללידתה בשעה שגולדה ראתה בעוד שהיחה מלוכלכת בדם הלידה וי"ל דהך מיעוטא לא שכיח כלל אע"ג דקרי ליה בסמוך מיעוטא דשכיח שהטבילה קודם לאמה מ"מ בשעת הלידה לא שכיח כלל ותימה כיון דמטעמא דחיישינן למיעוטא גזרין היכי קאמר בפ"ק דשבת אליבא דר' יוסי אף בנות כותים נדוה מעריסתן בו ביום גזרו וי"ל חדא דאשכחן לר' יוסי דחייש למיעוטא ביבומת ריש פרק אלמנה ועוד דר' יוסי דאית ליה כותים גרי אריות וגזרו עליהן כדי שלא יטעמו בהם כדרך שגזרו על עובדי כוכבים והא דצריכי' לטעמא דחייש למיעוטא היינו לת"ק דמתני' דסבר הן אמת הן דאמר ר' יוסי טעם מפשה (בעיניבל) [בעין בול] כו' לסייע לדברי ר"ם קאמר (או) איג איצטרך לאשמועינן דלא תימא היאך גזרו עליהן נדות בתי שלא יטעמו בהן כיון דאין נמצא בה נדות כלל. הילכך אשמועינן דוימנין דאיכא כי הכי דלא ליהוו מילי דרבנן כי חזכא ואטלולא ואפילו משכח תנא דסבירא ליה כותים גרי אמת הן ולא חייש למיעוטא אומר ר"ת דאפשר דאית ליה בנות כותים נדוה מעריסתן לפי שהיו מקולקין במעשיהם הרחיקום כדי שלא יטעמו בהם והא דאיצטרך לומר הכא טעמא משום דחיישינן למיעוטא משום דכי חזיון לא מפרשי ולא משום טימא מדאיצטרך לן

איש

^[1] שמשדיון עצמן. מלהזריע: יכולני. שישהא עצמו מלהזריע: נעון. על ידי דם נדה שהוא סימן להריון דקדיימא לן (כמוצות דף י'): כל אשה שדמיה מרובין צניה מרובין והוא מציאו לידי עון וקדייק ר' יצחק צעון שסמוך לעון נדות שהוא מוזהר לפרוש הימנה: ובחטא. לשון טבילה וטהרה כדמפרש. וה"ק על ידי דם נדות שהוא מציא לידי עון מוללתי שהוא גרס לי שנצראתי וכשנתחטטת אחי ממנו יחמתני: כר. מנחה דהיינו סימן שלום: נקיט. חסרה כמו (צ"ק דף מה). ילא פלוני נקי מנכסיו: עד דאמרה מזוני. שידועת להסתכלל: נקבה. כשתנקוב ותפרש שכרך ואמנה. ונקבה נמי הכי דרשין: לפיכך סביא קרבן. שצועת ציטוי חטאת: מוידה היא. ואין כאן קרבן דהא ונעלם כתיב בשבעת ציטוי [ויקרא ה]: ובתרעתה סליא. לפתוח לה בחרטה ויפיר לה חסם שצועתה אצל קרבן אינו עוקר וממיר שצועתה: ועוד קרבן שצועה צעי אסוי. כשזה או שעירה והאי עוף הוא: מסחרטס נענשה. ומתאחר לשתמיש בעלה כדי שתחזור ותתעבר זכר: מפני מה מילה לשמונה. ולא לשבעה: שלא יהיו הכל שמחין. שאוכלין ושותין כסעודה ואזיו ואמו עצמים שחסורין כשתמיש: נדה שצעה. לאז ציולדת קאי: מפני שאדם רגיל נאספו. כל שעה שיראה: קן נה. מאוסה עליו. אמרה תורה כל שעה שתראה תהא טמאה שצעה כדי שלא יתא רגיל נה ותמתכב עליו: מחור על האשה. אדם פניו מבקש ומחור עד שנושא: פניו למטה. בשעת תשמיש: והו ממקום שנכרה. מסתכל בלדמה שגזר ממנה והיא מסתכלת זו שגזרה הימנו: מקבל פיוס. נוח לנשות: זה ממקום שנכרה. אדמה. עפר מיחמו נוח לינטל אצל צבר ועצמות קשין: עלס כשמכין זו קולו נשמע אצל קרקע כשמכין זו אין קולו נשמע: הדרן עלך המפלות

^[2] שמשדיון עצמן. מלהזריע: יכולני. שישהא עצמו מלהזריע: נעון. על ידי דם נדה שהוא סימן להריון דקדיימא לן (כמוצות דף י'): כל אשה שדמיה מרובין צניה מרובין והוא מציאו לידי עון וקדייק ר' יצחק צעון שסמוך לעון נדות שהוא מוזהר לפרוש הימנה: ובחטא. לשון טבילה וטהרה כדמפרש. וה"ק על ידי דם נדות שהוא מציא לידי עון מוללתי שהוא גרס לי שנצראתי וכשנתחטטת אחי ממנו יחמתני: כר. מנחה דהיינו סימן שלום: נקיט. חסרה כמו (צ"ק דף מה). ילא פלוני נקי מנכסיו: עד דאמרה מזוני. שידועת להסתכלל: נקבה. כשתנקוב ותפרש שכרך ואמנה. ונקבה נמי הכי דרשין: לפיכך סביא קרבן. שצועת ציטוי חטאת: מוידה היא. ואין כאן קרבן דהא ונעלם כתיב בשבעת ציטוי [ויקרא ה]: ובתרעתה סליא. לפתוח לה בחרטה ויפיר לה חסם שצועתה אצל קרבן אינו עוקר וממיר שצועתה: ועוד קרבן שצועה צעי אסוי. כשזה או שעירה והאי עוף הוא: מסחרטס נענשה. ומתאחר לשתמיש בעלה כדי שתחזור ותתעבר זכר: מפני מה מילה לשמונה. ולא לשבעה: שלא יהיו הכל שמחין. שאוכלין ושותין כסעודה ואזיו ואמו עצמים שחסורין כשתמיש: נדה שצעה. לאז ציולדת קאי: מפני שאדם רגיל נאספו. כל שעה שיראה: קן נה. מאוסה עליו. אמרה תורה כל שעה שתראה תהא טמאה שצעה כדי שלא יתא רגיל נה ותמתכב עליו: מחור על האשה. אדם פניו מבקש ומחור עד שנושא: פניו למטה. בשעת תשמיש: והו ממקום שנכרה. מסתכל בלדמה שגזר ממנה והיא מסתכלת זו שגזרה הימנו: מקבל פיוס. נוח לנשות: זה ממקום שנכרה. אדמה. עפר מיחמו נוח לינטל אצל צבר ועצמות קשין: עלס כשמכין זו קולו נשמע אצל קרקע כשמכין זו אין קולו נשמע: הדרן עלך המפלות